

Бойко Оксана Андріївна,
 молодший науковий співробітник,
 Державна науково-педагогічна бібліотека України
 імені В. О. Сухомлинського
 ORCID ID: 0000-0003-4812-0813

ІНТЕРАКТИВНІ ПОДОРОЖІ І ВИСТАВКИ

В Україні вже не перший рік ведеться інтенсивна робота щодо збереження історико-культурної спадщини у вигляді цифрових об'єктів. Широко використовуються можливості сучасної комп'ютерної техніки для створення електронних колекцій історичних джерел, архівних публікацій, віртуальних 3D-копій фізичних об'єктів. Процес оцифрування культурних об'єктів із метою їх фіксування хоча б в інформаційному просторі суттєво прискорився під час російської навали, оскільки зафіксовано численні випадки варварства стосовно музеїв, артгалерей, пам'ятників давнини тощо.

Водночас, оцифровані об'єкти, завдяки засобам сучасних ІКТ стали доступними для так званого віртуального туризму. Тобто багато цифрових ресурсів, об'єднаних за допомогою сучасних технологій у спеціалізовані віртуальні колекції доступні широкому загалу з будь якого комп'ютера (чи аналогічного пристрою), під'єданого до мережі інтернет. До уваги користувачів пропонуються так звані віртуальні подорожі. Варіантів віртуальних подорожей Україною вдоста. Один із найдоступніших – онлайн-прогулянка віртуальними залами сайтів-музеїв (галерей). Для цього досить зайти в потрібний розділ на відповідному сайті і подорожувати, «пересуваючись» віртуальними експозиціями [1].

Прикладами таких сайтів-музеїв є:

- <https://khanenkomuseum.kiev.ua/uk/pro-musey/virtualnyi-tur> – прогулянка музеєм Ханенків.
- <https://frankovi.com.ua/3d-tur/> – музей-квартира родини Івана Франка в Києві. Музей створили в будинку, куди радянська влада насильно переселила зі Львова сина Івана Франка Тараса. Тут є архівні документи, меморіальна кімната, зображений побут Франків.
- <https://museum-portal.com/ua/museum/istoriko-kulturnij-muzej-zapovidnik-lichakivskij-cvintar> – Личаківський цвинтар у Львові. Кладовище почало функціонувати 1786 року. На цвинтарі ховали відомих митців, науковців і багатих людей.
- <https://potocki-palace-lviv.virtual.ua/ua/3d-tour/> – палац Потоцьких у Львові. Наприкінці XIX ст. палац побудував намісник Галичини за проєктом архітектора із Франції. Палац був призначений для парадних прийомів і зустрічей, мав багато

залів і віталень. Також тут розкішна ліпнина, позолота, мармур, живопис, бронза, коштовне каміння тощо. Нині у палаці розташована картинна галерея.

– <https://museum-portal.com/ua/museum/muzej-retro-avtomobiliv-mashini-chasu> – музей ретроавтомобілів «Машини часу» в Дніпрі. Тут є приблизно 50 сконструйованих у різний час автомобілів із різних країн. Зокрема, американська класика, раритетні вантажівки, радянські авто й інші унікальні екземпляри.

– <https://museum-portal.com/ua/museum/nubip---museum-of-forest-animals-and-birds> – музеї анатомії і лісових звірів та птахів НУБІП. У музеях Національного університету біоресурсів і природокористування України на загальний огляд представлено скелети різних тварин, колекцію пташиних гнізд і яєць, опудал птахів і ссавців, рогів парнокопитних, тушок, хутра.

– <https://museum-portal.com/ua/museum/nmnh---paleontological-museum> – палеонтологічний музей у Києві. У музеї представлено історію розвитку тваринного й рослинного світу від прадавніх часів. Нині тут понад мільйон експонатів. Зокрема, кістки вимерлих хребетних тварин, панцирі різноманітних безхребетних, рештки найдавніших організмів, відбитки листя прадавніх рослин.

– <https://raduga-duga.com.ua/portfolio/virtualnij-3-d-tur-nacionalnim-muzejem-kosmonavtiki-im-s-p-korolova/> Національний музей космонавтики імені Корольова в Житомирі. Тут можна прогулятися біля величезного космічного корабля, детально роздивитися уламки метеорита, місячний ґрунт і їжу в тюбиках, яку брали в політ космонавти.

– <https://museum-portal.com/ua/museum/taras-shevchenko-house-museum-at-maydan-nezalezhnosti> – будинок-музей Тараса Шевченка на Майдані Незалежності в Києві. У цьому будинку Тарас Шевченко жив з весни 1846-го до арешту навесні 1847 р. До того ж це типовий зразок дерев'яного міщанського помешкання початку XIX ст. [2].

Заслуговує окремої уваги цифрова колекція <https://discover.ua/virtual-tours>, представлена на туристичному порталі discover.ua. Тут можна побачити якісно виконані 3D-тури і 3D-панорами по туристичним місцям всієї України. На сторінці локації – панорами і тури з різних ракурсів. Також на сайті є колекція аудіофайлів із розповідями про туристичні об'єкти нашої країни.

Іншим прикладом використання сучасних можливостей створення 3D колекцій є віртуальний проєкт «Автентична Україна» (<https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>). Цей проєкт створений за підтримки Міністерства культури, молоді та спорту України та компанії Google Україна. Проєкт включає добірку унікальних оцифрованих предметів з музеїв України. Ці артефакти є свідками становлення та розвитку нашої країни, тож мають символічне значення для українського народу. Наприклад, тут розміщено оцифровану першу друковану книга в Україні: львівський «Апостол», виданий у

лютому 1574 р. Іваном Федоровичем. З «Апостола» почалося українське книгодрукарство [3].

За допомогою 3D-турів відвідувачі порталу «Мандруй Київщиною» зможуть буквально відчувати ту жахливу реальність, яку принесла із собою війна в Ірпінь, Бучу, Гостомель, Горенку, Бородянку та інші міста і села [4].

Віртуальні колекції цифрових об'єктів і вільний доступ до них дозволяє не тільки зберегти їх у людській пам'яті, а й надає можливість користувачам пізнати нашу історичну спадщину.

Список використаних джерел

1. Віртуальний туризм в Україні. *Doba* : вебсайт. URL: <https://doba.ua/ukr/blog/virtualniy-turizm-v-ukraini.html> (дата звернення: 22.04.2023).
2. Марковська М. Досліджувати, не виходячи з дому. 29 онлайн-музеїв, аби урізноманітнити уроки. *НУШ: Нова Українська школа* : вебсайт. 15 Січня 2022 р. URL: <https://nus.org.ua/articles/doslidzhuvaty-ne-vyhodyachy-z-domu-29-onlajn-muzeyiv-aby-uriznomanitnyty-uroky/> (дата звернення: 20.04.2023).
3. Про проєкт. *Автентична Україна* : вебсайт. URL: <https://authenticukraine.com.ua/about> (дата звернення: 22.04.2023).
4. VR-музей пам'яті війни. *Мандруй Київщиною* : вебсайт. URL: <https://buchanska-rda.gov.ua/news/1654253212/> (дата звернення: 22.04.2023).